

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

**ПРОГРАМА
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

підготовки бакалавра

напряму 6.030601 «Менеджмент»

(Шифр за ОПП 1.3.17)

Харків
ХНУМГ
2014 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Харківським національним університетом міського господарства
імені О. М. Бекетова

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

к.е.н., доц. М. С. Наумов

Обговорено та рекомендовано до видання Вченою радою Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова як тимчасово діюче до затвердження науково-методичної комісії з напрямку *6.030601 «Менеджмент»*

Протокол № 9 від «26» квітня 2013 року.

Вступ

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Основи зовнішньоекономічної діяльності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму 6.030601 «Менеджмент»

Предмет вивчення дисципліни: сукупність господарських, економічних, правових, фінансових відносин у сфері економічної діяльності між підприємствами України – суб'єктами ЗЕД та іноземними фірмами як на території України, так і за її межами.

Міждисциплінарні зв'язки:

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
1) Основи економічної теорії	1) Фінансово-економічний аналіз підприємств
2) Мікроекономіка	2) Інвестиційний менеджмент
3) Макроекономіка	3) Інноваційний менеджмент
4) Міжнародні економічні відносини	

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Теоретичні основи ЗЕД.
2. Особливості ЗЕД підприємства

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. *Метою* викладання навчальної дисципліни «Основи зовнішньоекономічної діяльності» є засвоєння теоретичних основ зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), набуття системних знань і навичок щодо забезпечення економічної ефективності ЗЕД у різних сферах діяльності.

1.2. Основними *завданнями* вивчення дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність» є вивчення:

- специфіки механізму функціонування зовнішньоекономічної діяльності в Україні на сучасному етапі;
- нормативної бази щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств;
- методів оцінки тенденцій, суперечностей та доцільності діяльності у визначенні головних напрямків зовнішньоекономічної діяльності для підприємств різних форм власності, що є суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності;
- специфіки запровадження різних форм виходу на зовнішні ринки;
- основних процедур щодо укладання зовнішньоекономічних контрактів;
- методів і способів визначення ефективності укладених угод і зовнішньоекономічної діяльності підприємства в цілому.

1.3. Результатом вивчення дисципліни є формування у студентів цілісної уяви про процеси у сфері ЗЕД; оволодіння культурою сучасного економічного

мислення, методологічними підходами щодо аналізу та оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності; формування у студентів умінь і практичних навичок використання набутих знань у практиці здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємств щодо застосовування емпіричних та статистичних даних, інформаційної бази даних для аналізу стану світового економічного середовища з метою вибору стратегії виходу на зовнішні ринки; оволодіння методиками проведення аналізу щодо вибору найоптимальніших для підприємств умов співпраці з іноземним контрагентом; формування комплексного підходу до розуміння механізму проходження вантажів через митний кордон України; формування укладання зовнішньоекономічного контракту згідно з діючою нормативно-правовою базою.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 72 години / 2,0 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль: Основи зовнішньоекономічної діяльності

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи ЗЕД.

Тема 1.1. Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів ринкових відносин.

Сутність і фактори розвитку зовнішньоекономічні зв'язків. Зовнішньоекономічний комплекс держави. Суб'єкти та основні форми ЗЕД. Основні теорії ЗЕД. Особливості ЗЕД в Україні.

Тема 1.2. Регулювання ЗЕД.

Сутність і основні суб'єкти регулювання ЗЕД. Інструменти регулювання на мікрорівні. Інструменти макроекономічного регулювання. Міжнародні інститути зовнішньоекономічного регулювання.

Тема 1.3. Митне регулювання.

Митне регулювання і його сучасна специфіка. Сутність і форми нетарифного регулювання. Сутність і форми тарифного регулювання. Мито і його види. Особливості митного регулювання в Україні.

Тема 1.4. Валютне регулювання.

Валютні ринки й валютні курси. Основні валютні операції в сучасній ЗЕД. Особливості та інструменти регулювання валютних ринків. Проблеми валютного регулювання в Україні.

Змістовий модуль 2. Особливості ЗЕД підприємства.

Тема 2.1. Форми виходу підприємств на зовнішній ринок.

Правові передумови ЗЕД підприємств. Головні форми зовнішньоекономічних зв'язків підприємства. Класифікація зовнішньоторговельних операцій.

Тема 2.2. Форми зустрічної торгівлі.

Сутність і суперечності товарообмінної (зустрічної) торгівлі. Бартерні операції. Зустрічні закупки у ЗЕД. Інші форми зустрічної торгівлі. Операції з давальницькою сировиною Компенсаційні угоди. Операції на широкій компенсаційній основі. Постачання на комплектацію. Викуп застарілої продукції.

Тема 2.3. Експортно-імпортні операції та порядок їх укладання.

Етапи здійснення експортно-імпортної угоди. Експортні операції. Порядок здійснення реекспортних угод. Імпортні операції Реімпорт та його специфіка. Особливості зовнішньоторговельних операцій з окремими групами товарів.

Тема 2.4. Посередницькі операції на зовнішніх ринках.

Сутність і класифікація посередницьких операцій у ЗЕД. Угоди за договорами доручення, комісії, постачання. Консигнаційні угоди. Основні суб'єкти міжнародного торговельного посередництва.

Тема 2.5. Орендні операції в ЗЕД.

Сутність і особливості міжнародних орендних операцій. Короткострокова оренда – рентинг. Особливості хайрингу. Лізинг у міжнародній господарській практиці.

Тема 2.6. Організація та техніка підготовки, укладання і виконання зовнішньоекономічних контрактів.

Специфіка зовнішньоторговельної контрактної діяльності. Особливості вибору міжнародного ринку і контрагента угоди. Особливості здійснення ділових переговорів у ЗЕД.

Тема 2.7. Структура і зміст міжнародних контрактів купівлі-продажу.

Сутність і міжнародні правила укладання торгових контрактів. Основні статті типового договору міжнародної купівлі-продажу. Міжнародний арбітраж і вирішення зовнішньоторговельних суперечок.

Тема 2.8. Ціна товару, валютні та фінансові умови контрактів, умови платежу, форми розрахунків.

Особливості сучасної зовнішньоторговельної цінової стратегії фірми. Основні ціни зовнішньоторговельних контрактів. Цінові знижки. Базисні умови постачань «ІНКОТЕРМС». Основні умови, засоби та форми міжнародних розрахунків.

Тема 2.9. Організація і функціонування підприємств з іноземним капіталом.

Законодавство України про режим іноземного інвестування. Особливості функціонування підприємств з іноземними інвестиціями. Державне й міжнародне регулювання іноземного інвестування.

Тема 2.10. Організація та технологія міжнародних перевезень.

Класифікація міжнародних перевезень. Особливості договорів міжнародних перевезень. Перспективи України на ринку міжнародних перевезень.

Тема 2.11. Маркетингові дослідження зовнішнього ринку при здійсненні експортно-імпортних операцій.

Сутність, принципи й особливості міжнародного маркетингу. Просування товарів на зовнішньому ринку і функції відділу маркетингу зовнішньоторговельного підприємства.

Тема 2.12. Економічна ефективність ЗЕД.

Сутність і основні показники зовнішньоторговельної діяльності підприємства. Показники ефективності зовнішнього інвестування і кредитування. Інтегральні показники ефективності ЗЕД.

3. Рекомендована література

1. Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посібник – К.: Знання, 2006. – 462 с.

2. Зовнішньоекономічна діяльність: Навч. посібник. За ред. І.І. Дахна. – К.: Центр навч. літ-ри, 2006. – 360 с.

3. Прокушев Е.Ф. Внешнеэкономическая деятельность: Уч. пособие. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: Издательско-торговая корпорация „Дашков и К^о”, 2004. – 307 с.

4. Трусов О., Рудяк Ю., Голубенко В. Довідник ЗЕДівця. – Харків: Фактор, 656 с.

5. Шекшуєв О. А. Конспект лекцій з дисципліни «Основи зовнішньоекономічної діяльності» (для студентів 4 курсу денної та 5 курсу заочної форм навчання напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент») / О. А. Шекшуєв; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 88 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання – комплекти тестових завдань для модульних робіт, індивідуальні завдання, теми для контрольної роботи.

Навчальне видання

Програма
нормативної навчальної дисципліни

«Основи зовнішньоекономічної діяльності»

підготовки бакалавра

напряму 6.030601 «Менеджмент»

Розробник: **НАУМОВ Максим Сергійович**

В авторській редакції

Комп'ютерне верстання: *Ю. Ю. Конюшенко*

План 2013, поз. 210 а

Підп. до друку 21.05.2013 р.

Друк на ризографі

Тираж 1 пр.

Формат 60х84/16

Ум. друк. арк. 0,2

Зам. № 9379

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК №4064 від 12.05.2011 р.